

Franken

Franken är en av Tysklands medelstora regioner med sina 6200ha. Läget, öster om Frankfurt, på Bayerns nordgräns längs floden Main, är utmanande eftersom det ligger "på" 50' de breddgraden. Dock, här har odlats vin sedan 800-talet och under Medeltiden var Franken den största vinodlingen norr om Alpena med ca 40000ha.

Med skogsklädda bergsområden i norr (Rhön), öst (Steigerwald) och väst (Spessart) utnyttjas de branta söderlägena längs floden Main. Det kontinentala klimatet med kalla vintrar och heta somrar sätter profilen på området. Riesling blir mindre vanlig p.g.a. klimatet och Frankens kännetecken är **viner på Silvaner**. Området kännetecknas av en "trilogi" i jordmån: Kalksten i väst, musselkalk centralt och grus/ler-jordar i öst. 80% av produktionen är vitt vin och totalt produceras mellan 400-450.000 hl per år.

Vinregionen sträcker sig ca 110km längs Main från Aschaffenburg i väst till Schweinfurt i öst.

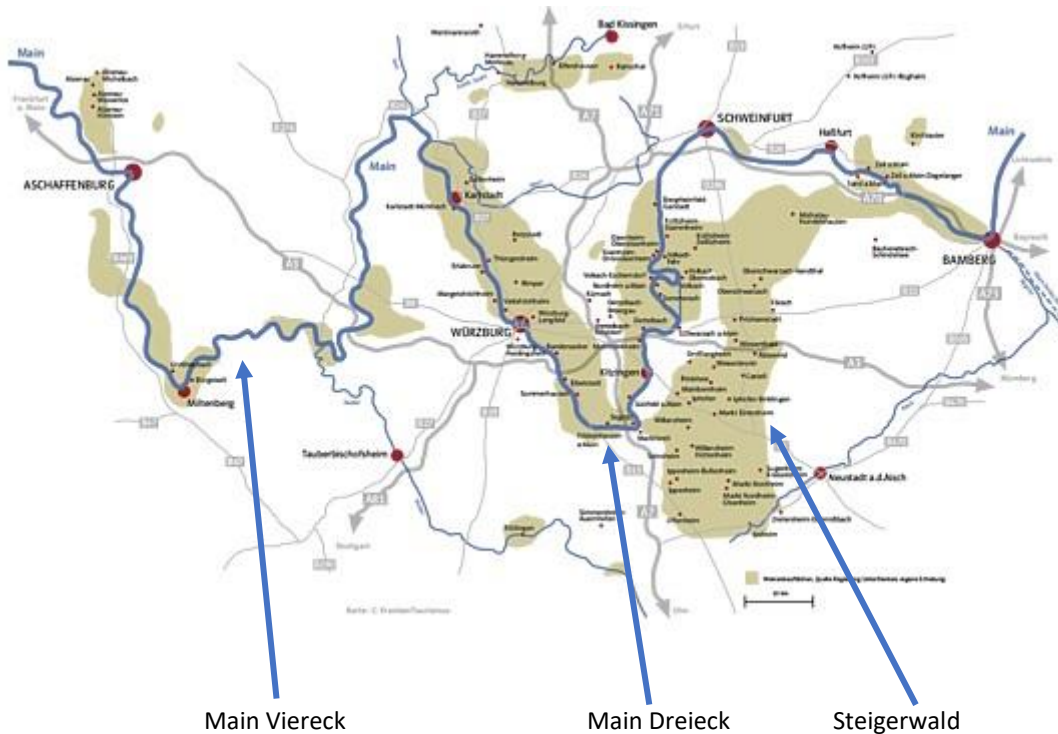
Historiskt har området indelats i

- **Main Viereck** (I väst där floden bildar 3 kanter av 4-kanten)
- **Main Dreieck** (Centralt där floden bildar 2 kanter av en triangel)
- **Steigerwald** (Efter den skyddande skogen i öst)

Klimat och jordmån

Klimatet ger 160-190 frostfria dagar som växtperiod. Normalt har man 1600-1750 soltimmar/år och en medeltemperatur på 8,5-9 grader. Nederbörden ligger på 5-600mm. Klimatförändringen skapar stora utmaningar och förändringar i Franken. De redan heta somrarna förstärks och torkan hotar nyplanteringar och skapar behov av bevattning. De branta odlingslägena förstärker detta p.g.a. den snabba avrinningen. För att skapa rätt förutsättningar för bra mognadsprocess förändras också beskärning och underhåll av bladverk. Skugga och bra genomluftning blir viktigare.

Jorden i Franken är kalkrik. I väster i form av sandsten. Här har historiskt varit centrum för odling av blå druvor med Spätburgunder som prestigedruva. Även idag utgör de västra delarna tyngdpunkten för röda viner men odlingen av blå druvor har idag blivit vanligare i hela Franken

Runt Würzburg hittas musselkalk som ger basen för de vita vinerna. Här skapas Tysklands bästa Silvanerviner. I öster blir det mer ler/grus-jord (Keuper). Skillnaderna ger frankenvinerna sin mångfald i smak. *Vad som ofta omtalas är kraften och jordigheten i Silvanervinet som unik för Franken.*

I Franken finns ett flertal byar värda ett besök, ibland på mer än en dag. Centrum i form av Würzburg får man inte missa. Ett besök på Am Stein, vingården vid Stein Berg i utkanten av staden, och/eller Juliuspital och Bürgerspital är att rekommendera. Ett glas vin på gångbron över Main i Gamla Stan är också en fin upplevelse en fin sommarkväll. Andra byar att rekommendera är Escherndorf med de båda vinbönderna Horst och Reiner Sauer eller Iphofen, Randesacker m.fl.

Druvor

Franken domineras av Gröna druvor och det är Silvaner och Müller-Thurgau som delar förstaplatsen med Silvaner i tillväxt och Müller-Thurgau i avtagande. Tillsammans täcker dom halva Frankens odlingsareal. Riesling, Tysklands huvuddruva, får relativt litet utrymme. Riesling har problem med den värme/hetta som uppstår under högsommaren. Till det kommer också Rieslings känslighet för kyla och vårfrost.

Som alltid i Tyskland odlas relativt mycket Müller-Thurgau. Detta för att skapa regionens enkla, billiga, vardagsvin. Müller Thurgau är en trygg leverantör och med restriktiva uttag får man också basen för ett vin med bra baskvalité. Det är dock Silvaner som har statusen i regionen. Franken levererar Tysklands bästa Silvaner viner. Det är framför all i Main Dreieck´s branta sydsluttningar med musselkalkjord som de stora Silvanervinerna skapas.

Druvor i Franken			
Gröna			
	Druva	%	ha
1	Müller-Thurgau	26,4	1637
2	Silvaner	23,8	1476
3	Bacchus	12	744
4	Riesling	5,4	335
5	Kerner	3,1	192
6	Weißer Burgunder	2,8	174
7	Scheurebe	2,4	149
		75,9	4705,8
Blå			
	Druva	%	ha
1	Domina	5,3	329
2	Spätburgunder	4,4	273
3	Dornfelder	2,4	149
4	Regent	2,2	136
5	Schwarzriesling	1,2	74
6	Portugieser	0,9	56
7	Acolon	0,8	50
		17,2	1066,4

Totalt ca 81% gröna och 19% blå druvor

Vinfält

Vad som betraktas som bästa vinfält beror naturligtvis på vilken druva man odlar. Som tidigare sagts så passar sandstensjordarna i väst bäst för Spätburgundern medan de centrala musselkalkjordarna ger fantastisk Silvaner. I valet av bästa fält så bygger det på historiska prestationer, d.v.s. vinfält som genererat druvorna till erkänt bra viner. Till stor del också beroende på vem som odlat och vinifierat druvorna såväl som läget. I Bilaga finns samtliga 23 vinfält som VDP utsett till Grosse Lage (Grand Cru) med markering på vilka som omnämns av vinum. Ett avgränsat fokus ger denna lista på bästa vinfält;

Namn	Ha	Lutning%	Druva	Riktning
1 Centgrafenberg	28,3	25-35	SB,R	s
2 Hundsrück	11	30-40	SB	s
3 Am Lumpen 1655	28,8	30-70	S,R	SW-s.SO
4 Fürstlicher Kallmuth	7,5	60-83	S,R	w-sw

5 Pfulben	15,7	50-65	S,R	s-sw
6 (Sonnenstul) Hohenroth	26,3	30-60	S,R,SB	s-sw

De två första hittar vi i Bürgstadt, i Main Viereck, och bägge fälten innehåller Spätburgunder. De två sista i Randersacker strax syd om Würzburg mitt i Main Dreieck och musselkalken, Där odlas också Silvaner och Riesling i huvudsak. Am Lumpen ligger i Escherndorf öster om Würzburgs. Fürstlicher Kallmutk ligger i Homburg i början av östra kanten av Main Viereck.

Som framgår är alla branta och mycket branta för Silvaner/Riesling lägena. Alla de bästa fälten ligger mot syd eller sydväst för att maximera solexponeringen.

Odlare och viner

Om man söker på Franken på Systembolagets hemsida(2020 februari) får man 17 träffar. Det är i huvudsak de stora producenterna Juliuspital och Bürgerspital som tillsammans med toppodlaren Horst Sauer som är representerade. Några exempel;

 Juliuspital Würzburger Stein Riesling Grosses Gewächs 379:- ✓
Vitt vin, Friskt & Fruktigt

 Klingenberg Spätburgunder Alte Reben Benedikt Baltes 299:- ✓
Rött vin, Kryddigt & Mustigt

 Juliuspital Würzburger Stein Silvaner Grosses Gewächs Trocken 369:- ✓
Vitt vin, Friskt & Fruktigt

 Würzburger Stein Silvaner Erste Lage Juliuspital 195:- ✓
Vitt vin, Friskt & Fruktigt

Änvänder man Vinums vinbok 2020 får man följande lista över topp producenter;

Rudolf Fürst	Bürgstadt	5	VDP
Luckert	Sulsfeld	4,5	
Reiner Sauer	Escherndorf	4	VDP
Paul Weitner	Rödelsee	4	VDP
Bürgerspital	Würzburg	3,5	VDP
Juliuspatal	Würzburg	3,5	VDP
Rudolf May	Retzstadt	3,5	VDP
Max Müller	Volkach	3,5	
Horst Sauer	Escherndorf	3,5	VDP
Schmitts Kinder	Randesacker	3,5	VDP
Stahl	Auernhofen	3,5	
Am Stein	Würzburg	3,5	VDP
Hans Wirsching	Iphofen	3,5	VDP

Siffervärdet anger antal stjärnor i Vinum och det framgår också att de flesta på denna lista också är medlemmar i VDP och då också har tillgång till de bästa vinfälten (Grosse Lagen). Även om dom står i toppen av listan är ett besök oftast enkelt och trivsamt. Vi har själva besökt Reiner Sauer, Am Stein och Juliuspatal och upplevt trivsamma möten och vinprovningar.

Man ska dock komma ihåg att antalet stjärnor säger inte allt om kvaliteten. En personlig favorit är Seufert i Iphofen. En odlare med en stjärna i Vinum. Samtidigt blev hans Riesling 2015 utsedd till Tysklands bästa. Priset på flaskan, under 100 sek. En odlare som också tål att nämna är Benedikt Baltes som är en ung vinbonde med bra ideer kring Spätburgunder. Hans alte reben finns på Systembolaget och är värt att prova.

Generellt är det bara huvuddruvorna Silvaner, Riesling och Spätburgunder som finns representerade på Systembolaget. En riktig prioritering i mitt tycke dock, är man i franken så bör man även prova deras Kerner och Dornfelder. Om inte annat så är det en trevlig upplevelse.

VDP Grosse Lage i Franken

	Ort	Namn	ha	Lutning	Druvor	Riktning	vinum
1	Bürgstadt	Centgrafenberg	28,3	25-35	SB,R	S	X
2	Bürgstadt	Hundsrück	11	30-40	SB	S	X
3	Castell	Schlossberg	4	45-70	S,R,SB	S-SW	
4	Escherndorf	Am Lumpen 1655	28,8	30-70	S,R	SW-S,SO	X
5	Frickenhausen	Mönchshof	10,1	50-60	S	S	
6	Grossheubach	Bischofsberg	36,2	25-45	SB	S	
7	Homburg	Fürstlicher Kallimuth	7,5	60-83	S,R	W-SW	X
8	Iphofen	Julius-Echter-Berg	49,7	40-60	S,R,WB	S	
9	Iphofen	Kronsberg Kammer	19	50	S	S	
10	Klingenberg	Schlossberg	29,3	90	SB	SW	X
11	Michelsbach	Apostelgarten	10,6	40-50	S,R,GB,SB	SW-S,SO	
12	Randersacker	Pfüßen	15,7	50-65	S,R	S-SW	X
13	Randersacker	(Sonnenstuhl) Hohenroth	26,3	30-60	S,R,SB	S-SW	X
14	Retzstadt	Himmelspfad	2,2	50-70	S,R	S	X
15	Rödelsee	Hohelleite	20	30-40	S,R	SW-S,SO	
16	Sommerhausen	Alttenberg 1172	6,4	45-75	S,R	SW-S,SO	
17	Stetten	Stein	5,1	50-75	S,R	SSW-SW	
18	Sulzfeld	Maustal	4,1	50	S,R,SB	SSO	
19	Thüringersheim	Rothlauf	5,19	40-60	S,R	S-SW	
20	Volkach	Karthäuser	11,5	15-30	S,WB	S	X
21	Volkach	Ratsherr	3,9	60	S,R,SB	S	X
22	Würzburg	Stein-Berg	38,3	30-75	S,R,WB,SB	S	X
23	Würzburg	Stein-Harfe	8,4	25-45	S,R	S	X

Innere Leiste

Thüringersheimer Johannisberg
Sommeracher Katzenkopf

S Silvaner sw=Syd

R Riesling sw=Sydväst
SB Spätburgunder
WB Weissburgunder